

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อนำเสนอเกณฑ์ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 9

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งใช้ในการวิจัยมี 2 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 ใช้สัมภาษณ์ในชั้นการศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 9 มีจำนวนทั้งหมด 75 คน จำแนกเป็นข้าราชการครูฝ่ายบริหาร 13 คน ข้าราชการครูฝ่ายปฏิบัติการสอน 42 คน และข้าราชการครูฝ่ายสนับสนุนการสอน 20 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบมีหลายขั้นตอน (multi - stage sampling)

กลุ่มที่ 2 ใช้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการประเมินผลการปฏิบัติงานซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น และความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีจำนวนทั้งหมด 865 คน จำแนกเป็นข้าราชการครูฝ่ายบริหาร 226 คน ข้าราชการครูฝ่ายปฏิบัติการสอน 361 คน และข้าราชการครูฝ่ายสนับสนุนการสอน 278 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบธรรมดา (simple random sampling)

2. เครื่องมือในการวิจัย เครื่องมือในการวิจัยมี 2 ประเภทคือ

(1) แบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 1

(2) แบบสอบถามความคิดเห็น ใช้สำหรับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มที่ 1 ด้วยตนเอง และรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มที่ 2 โดยขอความร่วมมือจากศูนย์ประสานงานกรมสามัญศึกษาประจำจังหวัด อุตรดิตถ์ ขอนแก่น เลย หนองคาย สกลนคร และศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9 แจกแบบสอบถามให้ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อแจกให้ข้าราชการครูซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรต่อไป และรวบรวมแบบสอบถามคืนทางไปรษณีย์ โดยแบบสอบถามคืนจำนวน 660 ชุด จากจำนวนที่ส่งไปทั้งสิ้น 865 ชุด หรือได้รับคืนร้อยละ 76.3

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ก. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยจัดหมวดหมู่เรียงตามลำดับความสำคัญ

ข. ข้อมูลจากการศึกษาความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มที่ 2 วิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกระจาย (C.V.) ของแต่ละรายการประเมิน เพื่อพิจารณาว่า รายการประเมินรายการใดสามารถนำไปใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูแต่ละฝ่ายได้มากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาคัดเลือกรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ย (\bar{x}) อยู่ระหว่าง 2.51 - 4.00 ซึ่งหมายความว่ากลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นด้วยมากถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่จะนำรายการนั้น ๆ ไปใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูแต่ละฝ่ายต่อไป

สำหรับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา วิเคราะห์หาค่าร้อยละ (Percentage) และเลือกเฉพาะรายการที่มีผู้เห็นด้วยมากกว่าร้อยละ 50 ขึ้นไป มาเป็นข้อเสนอแนะในการเสนอเกณฑ์ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 9

5. การหาความเชื่อมั่นของเกณฑ์ประเมิน

หาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาช (Cronbach) ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป S P S S

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง "การนำเสนอเกณฑ์ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 9" สรุปผลได้ดังนี้

ก. ผลการวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 9

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นข้าราชการครูฝ่ายบริหาร ให้ความสำคัญกับการบริหารงานด้านวิชาการในลำดับแรกและรองลงมาคือการบริหารงานด้านธุรการ การเงิน อาคารสถานที่ การบริหารงานบุคคล การบริหารกิจการนักเรียน และการบริหารงานที่สัมพันธ์กับชุมชนและการสนองนโยบายรัฐบาล ตามลำดับ
2. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นข้าราชการครูฝ่ายปฏิบัติการสอน ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานด้านการสอนและการวัดผลประเมินผลในลำดับแรก และลำดับรองลงมาคือ การปกครอง อบรม ดูแลนักเรียน การแนะแนว การศึกษา ค้นคว้า การวิเคราะห์ วิจัย การให้บริการแก่ชุมชน การเสริมสร้างทำนุบำรุง รักษาศิลปวัฒนธรรม การปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับนโยบายรัฐบาลในการปลูกฝังจริยธรรมและการพัฒนาชุมชน ตามลำดับ
3. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นข้าราชการครูฝ่ายสนับสนุนการสอน มีการปฏิบัติงานแตกต่างกันตามลักษณะงานสนับสนุนการสอน ซึ่งมีทั้งหมด 8 ประการ แต่ในส่วนที่เหมือนกันคือ การปฏิบัติตามหน้าที่พิเศษเกี่ยวกับการสนองนโยบายในการปลูกฝังจริยธรรมและการพัฒนาชุมชน

4. กลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งมาจากรัฐบาลทั้งสามฝ่าย มีความคิดเห็นว่าการประเมินผลการปฏิบัติงาน ควรให้ความสำคัญกับผลการปฏิบัติงานด้านการสอน อยู่ในลำดับแรก และมีความคิดเห็นว่าการสอนทุกฝ่ายควรมีหน้าที่เกี่ยวกับการสอน และควรให้ความสำคัญกับผลการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายนอกเหนือจากการสอน และคุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในลำดับที่สองและลำดับที่สามตามลำดับ

ข. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการประเมินผลการปฏิบัติงาน
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นข้าราชการครูฝ่ายบริหาร เห็นด้วยมากและเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะนำรายการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูฝ่ายบริหารทั้งหมดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูฝ่ายบริหาร มีรายการประเมินซึ่งกลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นด้วยมาก จำนวน 20 รายการ และมีรายการประเมินซึ่งกลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 43 รายการ รายการประเมินผลการปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.501 - 0.800 และมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกระจายอยู่ระหว่าง 0 - 25.00 % แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรมีความใกล้เคียงกันมากที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อมั่น 0.969 แสดงว่ามีความสอดคล้องภายในสูงมากหรือมีความเชื่อมั่นในสูงมาก

2. กลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นข้าราชการครูฝ่ายปฏิบัติการสอน เห็นด้วยมากและเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะนำรายการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูฝ่ายปฏิบัติการสอนทั้งหมดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูฝ่ายปฏิบัติการสอน มีรายการประเมินซึ่งกลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นด้วยมาก จำนวน 48 รายการ และมีรายการประเมินซึ่งกลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นด้วยอย่างยิ่ง จำนวน 20 รายการ รายการประเมินผลการปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.501 - 0.800 และมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกระจายอยู่ระหว่าง 0-25.00%

แสดงว่าความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรมีความใกล้เคียงกันมากที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อมั่น 0.969 แสดงว่ามีความสอดคล้องภายในสูงมาก หรือมีความเชื่อมั่นได้สูงมาก

3. กลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นข้าราชการครูฝ่ายสนับสนุนการสอน เห็นด้วยมากและเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะนำรายการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูฝ่ายสนับสนุนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทุกรายการ ไปใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูฝ่ายสนับสนุนการสอน มีรายการประเมินซึ่งกลุ่มตัวอย่างประชากรเห็นด้วยมาก 44 รายการ และเห็นด้วยอย่างยิ่ง 8 รายการ รายการประเมินผลการปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.501 - 0.800 และมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกระจายอยู่ระหว่าง 0 - 25.00 % แสดงว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างประชากรมีความใกล้เคียงกันมากที่สุด มีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อมั่น 0.959 แสดงว่ามีความสอดคล้องภายในสูงมากหรือมีความเชื่อมั่นได้สูงมาก

ค. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา

1. ข้าราชการครูในกลุ่มตัวอย่างประชากร ร้อยละ 76.7 มีความคิดเห็นว่าการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนมีหลักเกณฑ์ในการประเมิน และมีเพียงร้อยละ 23.3 ที่เห็นว่ายังไม่มีหลักเกณฑ์ในการประเมิน
2. ข้าราชการครูในกลุ่มตัวอย่างประชากร ร้อยละ 98.3 เห็นด้วยต่อการที่โรงเรียนจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างมีหลักเกณฑ์
3. ข้าราชการในกลุ่มตัวอย่างประชากรมีความคิดเห็นว่าการประเมินผลการปฏิบัติงานจะได้รับการประโยชน์จากการประเมินผลการปฏิบัติงานเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้
 - (1) ทำให้ทราบข้อดีและข้อบกพร่องในการทำงาน (ร้อยละ 92.4)
 - (2) กระตุ้นให้ปรับปรุงหรือพัฒนาการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 88.9)
 - (3) ได้รับความยุติธรรมในการพิจารณาความดีความชอบประจำปี (ร้อยละ 69.5)

(4) มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน (ร้อยละ 64.7)

4. ข้าราชการครูในกลุ่มตัวอย่างประชากร ร้อยละ 50.6 มีความคิดเห็นว่าการมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูปีละ 2 ครั้ง และมีข้าราชการครูในกลุ่มตัวอย่างประชากรเพียงร้อยละ 6.2 ที่เห็นว่าควรประเมินปีละครั้ง

5. ข้าราชการครูในกลุ่มตัวอย่างประชากร ร้อยละ 87.9 มีความคิดเห็นว่าคุณคนที่เหมาะสมในการเป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาคือ คณะกรรมการซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชาหรือหัวหน้างาน

6. ข้าราชการครูในกลุ่มตัวอย่างประชากร ร้อยละ 77.9 มีความคิดเห็นว่าคุณบริหารโรงเรียนควรเปิดเผยให้ข้าราชการครูแต่ละคนทราบข้อดีและข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน

7. ข้าราชการครูในกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวนมากที่สุด มีความคิดเห็นว่างานในหน้าที่และความรับผิดชอบมีความสำคัญลำดับที่ 1 และให้นำหนักความสำคัญของรายการประเมินผลการปฏิบัติงาน 5 งานที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและการสนองนโยบายมีความสำคัญลำดับที่ 2 และให้นำหนักความสำคัญของรายการประเมินผลการปฏิบัติงาน 3 คุณลักษณะของข้าราชการครูมีความสำคัญในลำดับที่ 2 และให้นำหนักความสำคัญ 3 เท่ากับงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและการสนองนโยบายรัฐบาล

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นต่อรายการประเมินผลของการปฏิบัติงานที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นของข้าราชการครูฝ่ายบริหาร ข้าราชการครูฝ่ายปฏิบัติการสอน และข้าราชการครูฝ่ายสนับสนุนการสอน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร อยู่ในระดับเห็นด้วยมากและเห็นด้วยอย่างยิ่ง ที่จะให้นำรายการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูฝ่ายนั้น ๆ ทุกรายการประเมินที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นไปใช้ประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยที่

ความคิดเห็นของข้าราชการครูแต่ละฝ่ายมีความใกล้เคียงกันมากที่สุดเป็นส่วนใหญ่ ก็จะเห็นได้จากการที่มีรายการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูฝ่ายบริหาร จำนวน 62 รายการ รายการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูฝ่ายปฏิบัติการสอน จำนวน 60 รายการ และรายการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูฝ่ายสนับสนุนการสอน จำนวน 43 รายการ ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์แห่งการกระจาย (c.v.) อยู่ระหว่าง 0 - 25.00 % และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อมั่น (α) ของรายการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูแต่ละฝ่าย พบว่า รายการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูทั้ง 3 ฝ่าย มีความสอดคล้องภายในสูงมากหรือมีความเชื่อมั่นได้สูงมาก กล่าวคือ มีค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเชื่อมั่น (α) มากกว่า 0.80

ทั้งนี้ เป็นผลเนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครู พรรณางาน (Job Description) ของข้าราชการครูแต่ละฝ่าย ตลอดจนคุณลักษณะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานสำหรับข้าราชการครูฝ่ายนั้น ๆ นอกจากนั้นผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูแต่ละฝ่ายโดยการสัมภาษณ์และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาประกอบกับผลจากการศึกษาในชั้นแรก ซึ่งได้กล่าวแล้วมาสร้างรายการประเมิน หลังจากนั้นได้ขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา แล้วจึงปรับปรุงรายการประเมินให้เหมาะสมอีกครั้งหนึ่งก่อนที่จัดส่งไปศึกษาความคิดเห็นกับกลุ่มตัวอย่างประชากร จึงเป็นผลให้รายการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูทั้ง 3 ฝ่าย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นครอบคลุมและตรงกับงานที่ข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้ปฏิบัติจริง จึงสมควรที่จะนำรายการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูทั้ง 3 ฝ่าย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปใช้ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูแต่ละฝ่ายต่อไป

2. จากผลการวิจัยพบว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จะตรงกับสภาพที่เป็นจริงมากขึ้นหากทำได้ทำการประเมินมากกว่า 1 ครั้งในรอบ 1 ปี ส่วนจะเป็นจำนวนกี่ครั้งในรอบ 1 ปี ย่อมขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประเมิน หากเป็นการประเมินเพื่อนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาการปฏิบัติงานของข้าราชการครูก็อาจต้องประเมิน 3-4 ครั้ง หรือมากกว่าในรอบ 1 ปี

สำหรับการประเมินเพื่อนำผลการประเมินไปประกอบการพิจารณาความดีความชอบประจำปีของข้าราชการครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้นต้น ผลการวิจัยยืนยันว่า ควรทำการประเมินปีละ 2 ครั้ง ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ นิวัฒน์ โรจนพงษ์ (2522 : 158) ที่ได้เสนอให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูภาคเรียนละครั้ง หรือปีละ 2 ครั้ง เช่นกัน นอกจากนี้ในการประเมินควรทำการประเมินโดยคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาและหัวหน้าหน่วยงาน ซึ่งแนวความคิดที่จะให้ประเมินผลการปฏิบัติงานในรูปคณะกรรมการนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชลิตา ศรีมณี และคณะ (2523 : 329) ที่ได้เสนอแนวทางปรับปรุงการพิจารณาความดีความชอบของข้าราชการไทย ที่ให้ผู้บริหารยอมรับแนวความคิดในการให้ผู้ที่บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการพิจารณาความดีความชอบ

3. จากผลการวิจัย กลุ่มตัวอย่างประชากรให้ความสำคัญของงานในหน้าที่รับผิดชอบ อยู่ในลำดับที่ 1 และในหน้าที่ความสำคัญ 5 จากในหน้าที่ความสำคัญทั้งหมด 10 สำหรับงานที่เกี่ยวข้องกับชุมชนและการสนองนโยบายรัฐบาล และคุณลักษณะที่จำเป็นของข้าราชการครู ให้ความสำคัญในลำดับที่ 2 และในหน้าที่ความสำคัญ 3 เท่ากัน จึงเป็นสิ่งที่ชี้ให้เห็นว่าในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ผู้ประเมินจะต้องพิจารณาผลการปฏิบัติงานในหน้าที่และความรับผิดชอบเป็นหลัก ในการพิจารณาความดีความชอบจึงต้องยึดผลงานในหน้าที่และความรับผิดชอบตามพรพวงงานมากกว่างานนอกเหนือจากพรพวงงาน อย่างไรก็ตามก็ไม่ควรละเลยด้านคุณลักษณะของข้าราชการครูซึ่งเป็นส่วนประกอบอื่นหนึ่งที่จะทำให้การปฏิบัติงานในหน้าที่และความรับผิดชอบประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงข้อกวดกลาง ๆ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละโรงเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวิจัยในอนาคต

ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเนื่องจากงานในหน้าที่และความรับผิดชอบของข้าราชการครูฝ่ายสนับสนุนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา มีแตกต่างกันถึง 10 ตำแหน่งงาน จึงขอเสนอแนะให้มีการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูฝ่ายสนับสนุนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาแต่ละตำแหน่ง และเสนอเกณฑ์ประเมินผลการปฏิบัติงานของข้าราชการครูฝ่ายสนับสนุนการสอนแต่ละตำแหน่ง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย